

novoměstský kurýr

03/2017

ČLÁNKY - INFORMACE - AKTUALITY - NÁZORY- FOTOGRAFIE

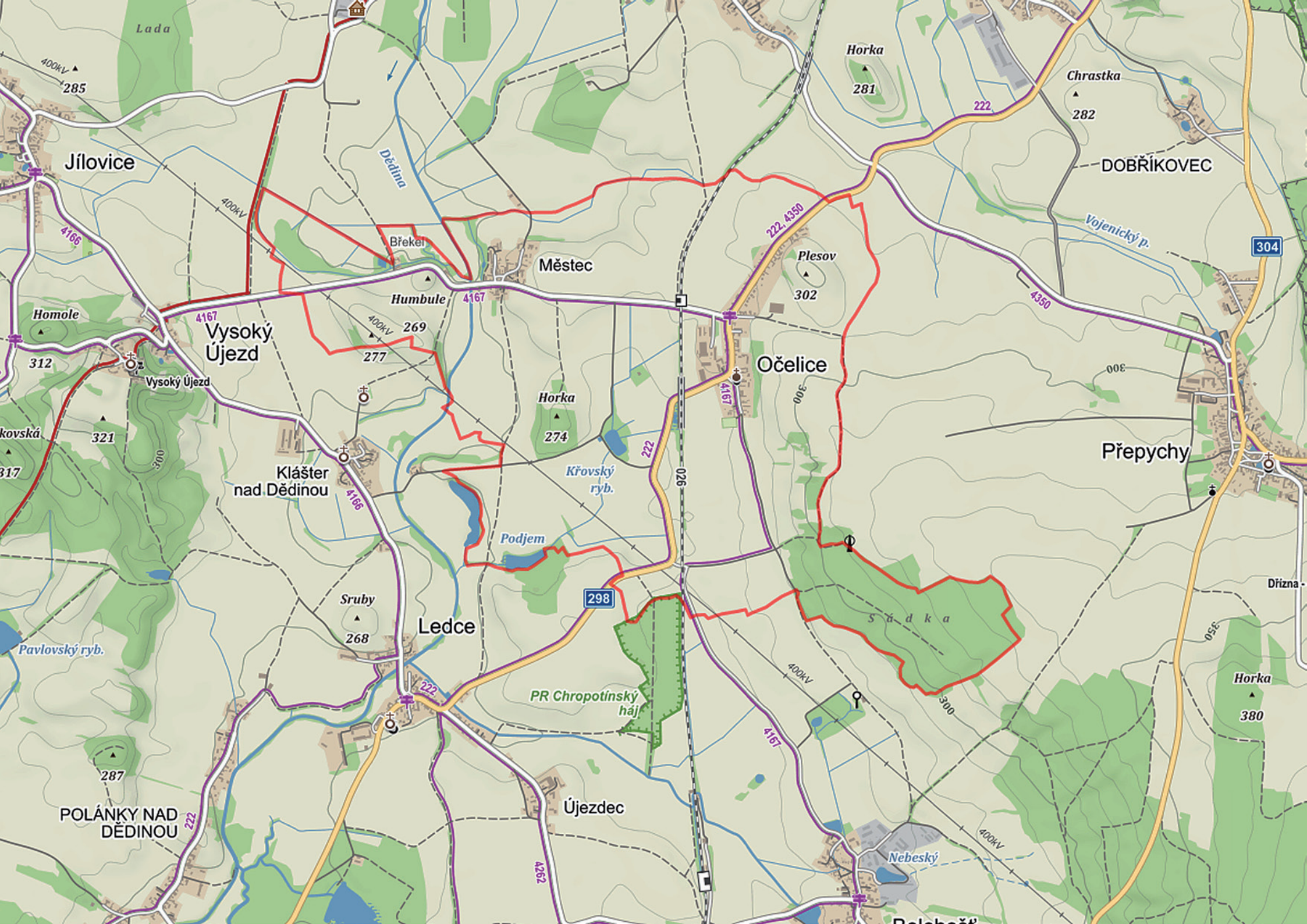
Pohled na Očelice od severovýchodu - s návrší s vodárnou. Foto: J.B.

www.novomestskykuryr.info

OBSAH: MAPA REGIONU
OBCE S VAZBOU NA NOVÉ MĚSTO NAD METUJÍ
OČELICE A MĚSTEC NAD DĚDINOU - CO O SOBĚ NAPSALI V ROCE 1939
OČELICE Z INTERNETU

NĚKOLIK MÝCH POSTŘEHŮ
FOTO Z OBCE OČELICE
FOTO Z OBCE MĚSTEC
POHLEDY Z MĚSTA

OD KLADSKÉHO POMEZÍ
INSPIROMAT
ŽERTOVNÉ OBRÁZKY
FOTO NA ZADNÍM LISTU

Obce s vazbou na Nové Město nad Metují

Obec	obce ORP	hist. okres	obce DSO	číslo Nov. kur.
Bačetín				5/2015
Běstviny				11/2015
Bílý Újezd				09/2016
Blažkov				3/2014
Bohdašín				2/2015
Bohuslavice				6/2014
Bolehošť				8/2016
Bolehošťská Lhota				8/2016
Borová				
Byzhradec				10/2016
Bystré				4/2015
Čánka				1/2017
Černčice				4/2014
Česká Čermná				
Česká Mezifičí				2/2016
Dlouhé-Rzy				
Dobré				
Dobruška				
Dobřany				7/2015
Dobříkovec				1/2017
Domašín				
Domkov				9/2014
Hlinné				
Houdkovice				11/2016
Hroška				09/2016
Chlístov				10/2015
Janov				3/2015
Jestřebí				9/2013
Jílovice				5/2016
Kláster nad Dědinou				7/2016
Krčín (dnes souč. N.M.n.M.)				
Králova Lhota				4/2016

Křivice				
Křovice				12/2015
Ledce				7/2016
Lipiny				8/2016
Lhota - Doubravice				7/2014
Libchyně				1/2014
Malá Záhornice				11/2016
Masty				09/2016
Mělčany				
Městec nad Dědinou				3/2017
Městec				7/2014
Mezilesí				2/2014
Mokré				2/2017
Nahořany				7/2014
Nedvězí				
Nové Město nad Metují				12/2013, 14
Nový Hrádek				
Očelice				3/2017
Ohnišov				1/2015
Olešnice v Orl. horách				8/2015
Opočno				
Osečnice				
Podbřeží (Skalka)				
Podchlumí				12/2016
Pohoří				1/2016
Provodov-Šonov				9/2014
Provoz				9/2015
Přibyslav				11/2013
Pulice				
Rohenice				3/2016
Roudné				09/2016
Semechnice				12/2016
Sendraž				10/2013
Slavětín nad Metují				8/2014
Slavoňov				3/2014
Sněžné				6/2015

Spy, (dnes součást N.M.n.M.)				11/2014
Studnice				
Šeřeč				9/2014
Trnov				11/2016
Újezdec				7/2016
Václavice				9/2014
Val				9/2015
Velká Záhornice				11/2016
Vrchoviny, (dnes souč. N.M.n.M.)				10/2014
Vršovka				5/2014
Vysokov				
Vysoký Újezd				6/2016
Zádolí				11/2016
Zákraví				1/2015

NOVÉ MĚSTO NAD METUJÍ obec, která byla okresním městem

Nové Město nad Metují bylo okresním městem. V čísle 2/2015 tohoto provedení „Novoměstského kurýra“ jsem uveřejnil mapu okresu Nové Město nad Metují z roku 1938. Které obce novoměstský okres tehdy zahrnoval, vyplývá z této mapy.

Seznam, který jsem uveřejnil ve vedlejší tabulce původně vycházel z knihy „Nové Město nad Metují a jeho kraj“, která vyšla na začátku roku 1940. Tam přispěla řada obcí popisem své obce.

Ukázalo se, že to nejsou všechny obce tehdejšího novoměstského okresu - viz mapa v čísle 2/2015.

A tak pokud se návštěvou dostanu k obci, která dosud ve vedlejší tabulce není, doplním ji tam. Tak snad budou zkompletovány obce novoměstského okresu a jejich dnešní podoba.

Dnes také existuje tzv. „Dobrovolný svazek obcí“ - obce DSO. Webové stránky tohoto sdružení najdete na adrese:

<http://novomestskonadmetuji.cz>

Tyto obce jsem také zařadil do mého seznamu obcí.

Ve vedlejší tabulce jsem také označil obce, které spadají pod současné Nové Město nad Metují vzhledem ke skutečnosti, že Nové Město nad Metují je obcí s tzv. „rozšířenou působností“ - obce s označením ORP. Tyto obce jsem už navštívil.

V jednotlivých číslech měsíčníku „Novoměstský kurýr“ se budu věnovat obcím, které jsou ve vedlejší tabulce. Některé jsem už uvedl v předcházejících číslech, takže k těm se už nebudu vracet. V tabulce najdete, ve kterém čísle měsíčníku „Novoměstský kurýr“ se o příslušné obci píše. Obce budu volit namátkově dle mé nálady, kam se mi bude chtít právě jet. Pokračuji obcí OČELICE.

Jindřich Buchal.

OČELICE A MĚSTEC NAD DĚDINOU

Co o sobě napsali v roce 1939 v knize „Nové Město nad Metují a jeho kraj“:

OČELICE

Politická obec Očelice skládala se dříve z Očelic a Pelesova. Nyní jsou sloučeny.

Původ jména Očelice odvozuje se od Oty Šelického čili Oty Šelice, který byl na tvrzi již před husitskými válkami. Valy po tvrzi jsou ještě znatelné na zahradě pana Tláskala. Tvrz tato náležela ke zboží cister. kláštera ve Sv. Poli, který se rozkládal na místech dnešní obce Kláštera n. Dědinou. Dnešní katastr obce zahrnuje v sobě Očelice, Pelesov a samotou na „Bídě“. Původ názvu Pelesov odvozuje se lidově od slov: pelech sov. Bývalo prý v lesích, které obklopovaly ves se všech stran, v severovýchodní části mnoho sov. Základ Pelesovu dala stará hospoda „Formanka“ v místech dnešního hostince a hájovna, která stála v místech dnešního čísla popisného 23.

Samota „Bída“ byla původně hostinec asi 1 km jihovýchodně od jižního okraje obce na křižovatce silnic z Opočna do Třebechovic. Majitelé hostince se často střídali. Hostinec byl málo navštěvován a poněvadž bída bývala zde nejčastějším hostem, název „Bída“ zůstal.

Očelice mají ve znaku tři lípy. Snad podle tří mohutných lip v obci, z nichž ještě dvě stojí.

Škola byla vystavěna v r. 1893. Učiti se v ní počalo r. 1894. Než byla škola v Očelicích, chodily děti do školy do Přepych, některé do evangelické školy v Klášteře n. D. Do dnešní jednotřídní školy chodí celkem 19 žáků.

Vedle školy je ve stínu krásných kaštanů ukrytá kaple, která je zasvěcena sv. Petru a Pavlu. Založena byla r. 1872.

Obec čítá celkem 275 lidí v 63 popisných číslech. Všichni obyvatelé jsou české národnosti. Převládají rolníci a dělníci. Ve vsi jest jeden obchod a dva hostince.

Z podniků nutno jmenovati „Spořitelni a záložni spolek pro Očelice a okolí.“ Průmyslových podniků v obci není. Několik lomů na opuku nemá pro obživu obyvatelstva významu. Obecní knihovna čítá 79 svazků.

Dobré jest vlakové spojení na Náchod i na Choceň. Poblíž Bídy je háj Chropotín, v němž roste několik druhů jinde vzác-

ných bylin, jako Aron blamatý, Žluťucha orlíčkolistá, Jarmanka, Rulík zlomocný a j.

Správa školy v Očelicích.

MĚSTEC NAD DĚDINOU

Malá vesnička Městec nad Dědinou nalézá se v malebné poloze nad tokem říčky Dědiny. Jest jednou z malých vísek v okrese opočenském, neboť čítá pouze 33 popisná čísla, která jsou rozestavěna po mírném svahu kolem čtvercové návsi. Náves ta byla značným nákladem upravena v pěkný parčík. Uprostřed je umístěn na dřevěném sloupu malý zvonek a kamenný kříž „Svaté Trojice“. Nemá žádných veřejných budov ani školy, jen několik větších statků. Kousek cesty za vsí je vodní mlýn „Břekeř“, poháněný turbinou a vybavený moderními mlýnskými stroji.

V roce 1921 bylo založeno družstvo pro rozvod a upotřebení elektrické síly a elektrisace provedena v následujícím roce. Za večerů je obec osvětlována 6 veřejnými světly. Pozemkovou reformou v roce 1924 bylo obyvatelům obce přiděleno as 20 ha orné půdy a založeno tak několik rolnických existencí. Pozemky patřily k velkostatku Vranov. V roce 1929 byla obec připojena na telefonní síť s centrálou v Českém Meziříčí. V obci zřízeny dvě hovorny, jedna ve mlýně, druhá v hostinci.

O vzdělání občanstva stará se „Čtenářská beseda“. Její knihovna čítá na 200 svazků hodnotných knih. Na zakupování nových knih přispívá obec částkou 100 K.

Roku 1939 ustaveno Vodní družstvo, sekce Městec - České Meziříčí, pro regulaci řeky Dědiny a s prací bylo již započato. Přes řeku bude postaven nový železobetonový most. Náklad na tuto regulaci bude značný, bude však vyvážen zhodnocením pozemků, které byly někdy i několikrát za rok vodou zaplavovány. Obyvatelé vísky žijí v dosti dobré shodě, každý v starostech o svá hospodářství.

Poznámka NK: Na mapě dnes není značení „Městec nad Dědinou ale jen „Městec“.

OČELICE Z INTERNETU

Historie obce Očelice a Městec nad Dědinou

Dějiny Očelic jsou úzce spjaty s existencí cisterciáckého kláštera Svaté Pole (SACER CAMPUS) na území dnešního

Klášteřa nad Dědinou. První zmínka o Očelicích je z 1. června 1378. V archivu pražské kapituly je uložen dokument o řešení sporu mezi novým opatem tohoto kláštera a dvěma odbojnými řeholníky, do té doby zřejmě zastávajícími v klášteře významné postavení, kteří s volbou opata Petra nesouhlasili a odmítli slíbit mu poslušnost. Se změnou svého postavení se nehodlali smířit a tak se pokusili řádně instalovaného opata sesadit. Nešlo o spor ledajaký, o čemž vypovídá skutečnost, že k řešení byli ustanoveni opat Heřman ze Zbraslavi, opat ze slezského Kamence, dále představitelé mateřského kláštera z Hradiště nad Jizerou, scholastik vyšehradského kláštera a další církevní činitelé. Výsledkem tohoto jednání bylo, že opat Petr byl potvrzen ve svém úřadě, přičemž byl volán k otcovské lásce a usmíření. Odbojným řeholníkům pak bylo uloženo, aby opatovi slíbili poslušnost. A aby se řeholník Petr z Holohlav (zřejmě hlava odboje), „usmířil a došel uklidnění myslí“, byl jmenován správcem klášterního dvora v Očelicích, z jehož výnosů si směl ponechávat plné dvě třetiny, totiž z polnosti, dobytkařství a z chovu kaprů. Uprostřed tohoto dvora stála tvrz, sídlo správce, obehnaná vodním příkopem a kamennými valy, jejichž zbytky jsou v obci dodnes patrné.

V roce 1420 končí existence kláštera Svaté Pole, neboť jej dobyli a vypálili husité. Majetek zaniklého kláštera přešel do šlechtických rukou. V roce 1437 jej král Zikmund daroval Jiřímu Berkovi z Dubí na Vízmburku. V roce 1499 obdržel Mikuláš ml. Trčka z Lípy od krále Vladislava povolení, aby klášter Svaté Pole vyplatit mohl. Tímto způsobem přišel k držení drahně vesnic.

V urbáři panství opočenského z roku 1598 je uvedena ves Očelice takto: Rolí 6 lánů 11 prutů. Osedlých 8 osob (rozuměno počet osídlených gruntů). Krčma od starodávna. Kovárna, z kteréž se vrchnosti žádného platu neplatí, kterouž drží Matouš Novák.

Historie Městce nad Dědinou je rovněž spjata s existencí kláštera Svaté Pole. Při brodu na řece Dědině založili cisterciáci pravděpodobně na konci 13. století tržní osadu Městec. Tento název znamenal ve středověké češtině „malé městečko“. I tento majetek zaniklého kláštera přešel do šlechtických rukou a nakonec se stal součástí opočenského panství. V roce 1598 uvádí urbář panství opočenského městečko Městec takto:

Suma rolí 6 lánů 11 prutů (lán je plošná míra, jejíž výměra kolísala podle různých území, či způsobů měření mezi 8 až 25 hektary). Osedlých 13 osob, 4 hospody k šenkování piva výsadní. Krám masný, z něhož řezník platí vrchnosti jednou ročně na sv. Jiří 2 kopy grošů.

Ještě v roce 1635 při konfiskaci Trčkovského panství a jeho převodu na rod Colloredů uvádí se městečko Městec a ves Očelice. V průběhu dějin asi války, hladomory a požáry vykonaly své, takže dnešní Městec nad Dědinou, maličká vesnička, součást obce Očelice, může na svou zřejmě významnou minulost už jen vzpomínat. Kromě už zmíněných čtyř hospod a masného krámu je nesporným důkazem zaniklé slávy i pro vesnické poměry naprosto nezvyklá náves, pozůstatek čtvercového městského rynku.

Historické prameny z farních kronik jsou v případě Očelice i Městce nad Dědinou velmi skoupé. Od prvopočátku své existence patřily obě obce k farnosti Vysoký Újezd, později byly převedeny do Třebechovic. „Pamětnice“ fary třebechovické zmiňuje v roce 1700 desátek:

Městec - 12 sousedů, poprutního 1 zl. 22 kr. 3 den., 11 kuřat a 8 obláčů lnu. Očelice - 8 sousedů, poprutního 1 zl. 23 kr., 7 kuřat a 7 obláčů lnu. K tomu stola: vánoční koleda, při začátku postu za semeno lněné několik vajec, též vejce k Zelenému čtvrtku a o posvícení koláč.

O tom, že naši předkové neměli život lehký, vypovídají popisy katastrofických událostí, válečných útrap, povodní na Dědině a hlavně strašlivých požárů, které ničily naše převážně ze dřeva vybudované vesnice.

Proto už v roce 1887 vznikl v Očelících Sbor dobrovolných hasičů, který je až do dnešní doby neaktivnějším spolkem v obci nejenom v rozsahu své odbornosti, ale i na poli kulturním a sportovním. V nejnovější době pak k mužské části spolku přibýly i ženy a děti.

Na konci 19. století došlo k prudkému rozvoji vesnice. K původním 27 domům přibýly desítky dalších. V roce 1875 byla dána do provozu železniční trať Týniště nad Orlicí - Meziměstí. V roce 1872 očeličtí občané nákladem vlastním zbudovali kapličku „k větší cti a chvále Boží a sv. apoštolů Petra a Pavla“ se zvonem Ave Maria. Oltářní obraz namaloval akademický malíř N. Lorenz v Hradci Králové. V roce 1873 byl před kapličkou původní dřevěný trámový kříž nahrazen sousoším Kalvárie. V roce 1893 byla uprostřed návsi vystavena jedno-

třídní obecná škola. Do té doby katolické děti z Očelice chodily do přepýšské školy a městecké děti na Vysoký Újezd. Evangelické děti navštěvovaly školu v Klášteře nad Dědinou. Očelická jednotřídní škola fungovala až do roku 1963, kdy byla zrušena pro malý počet žáků. Dnes je tato klasicistní budova obnovena v původní kráse a slouží jako sídlo obecního úřadu, knihovny a zájemcům zde slouží i dobře vybavená posilovna.

Do poklidného života obce krutě zasáhla 1. světová válka. Kromě utrpení a hladu si vyžádala nejvyšší oběť - 10 mladých životů a 15 zraněných vojáků. Válka skončila a jak praví kronika:

„Naděje v lepší a svobodnější sociální spoluzití naplnila každého jásavou radostí“.

Ne každému se tato naděje splnila, o čemž svědčí skutečnost, že světnička pro obecní chudé byla neustále obydlena.

Zpestřením vesnického života byla činnost ochotnického spolku s jeho divadelními představeními, večírky, besídkami, plesy a merendami. Očelický ochotnický spolek byl založen už v roce 1899 a pelesovský v roce 1919.

Elektrifikace našich obcí byla dokončena v roce 1925. V r. 1926 byl do Městce zaveden telefon, do Očelice až v r. 1946.

Horní část Očelice, Pelesov, odjakživa trpěla nedostatkem vody, kterou museli přivážet z obecní studny na druhém konci vesnice. Hotovým dobrodiním se pro všechny domácnosti stalo vybudování obecní prádělny v r. 1948. V roce 1949 se vesnicí rozezněl obecní rozhlas.

V roce 1952 bylo v Očelících založeno Jednotné zemědělské družstvo, v r. 1960 se spojilo s JZD Městec n. D. a v roce 1975 došlo ke sloučení JZD Bolehošť, Očelice, Ledce a Křivice. Dnes je zemědělský podnik přetransformován do firmy Agrosopol a.s. Bolehošť.

Vznik názvů obcí

Očelice:

Ústně předávaná legenda praví, že majitelem starodávné tvrže byl Otta Šelický. Odtud prý Ottašlice (Ottošelice), zkráceně Otšelice a z toho Očelice. Badatelé v oboru ale tvrdí, že původně se ves nazývala Ocelice, tedy ves lidí Ocelových. V r. 1379 se toto příjmení zapisovalo Ocziel.

Pelesov:

Původ jména osady Pelesov je podle lidové legendy odvozen od hlubokých lesů v těch místech, pravém to „pelechu

sov“. Odborníci jsou ale toho názoru, že toto místní jméno bylo vytvořeno z názvu „pelesa“, což znamenalo pestrý brouk, sluníčko, beruška.

Městec nad Dědinou:

Původ jména Městec odvozuji odborníci od příjmení Městecký. Historikové připomínají, že slovo „Městec“ znamenalo ve středověké češtině „malé město“, čímž Městec v době svého založení a ještě několik století potom skutečně byl.

Zdroj: www.stranky-obce-ocelice.cz

A ještě z jiného zdroje

Obec Očelice v současné podobě vznikla v roce 1960 sloučením Očelice a Městce nad Dědinou.

Městec nad Dědinou je malá vesnička malebně rozložená na táhlé stráni nad řekou Dědinou. Uprostřed vsi je čtvercovitá náves s parčíkem, obecní studnou, zvoničkou a křížkem z roku 1877. Původní kamenný most přes řeku Dědinu, památkově chráněný, byl v roce 1967 zbourán a nahrazen mostem betonovým. S ním si ale ničivá povodeň v roce 1998 lehce poradila a zřícený most byl v roce 1999 nahrazen novým.

Očelice se táhnou po obou stranách silnice II/289. Horní polovina vesnice, kdysi osada, se nazývá Pelesov. V dolní části je náves s obecní studnou, požární zbrojnicí, bývalou školou a kapličkou (270,226 m Bpv). Nedaleko jsou hospodářské objekty Agrosopolu Bolehošť a.s. Je zde železniční zastávka na trati Týniště nad Orlicí - Meziměstí a autobusová zastávka na lince Praha - Deštné v Orlických horách.

Obec Očelice má 116 obytných domů, v 73 z nich trvale bydlí 240 obyvatel, ostatní domy jsou užívány k rekreaci. Obec je vybavena vodovodem, kanalizací a od roku 2003 má zaveden plyn.

Podle schváleného územního plánu jsou připraveny stavební parcely pro novou bytovou výstavbu. Občanům slouží prodejna smíšeného zboží a dvě restaurace. Hostinec „V Zátáčce“ má sál pro pořádání společenských akcí, restaurace „Na Hříšti“ je umístěna v atraktivním prostředí očelického sportovního areálu, jehož travnaté i asfaltové plochy s umělým osvětlením lze využívat celoročně ke sportovním a kulturním aktivitám jak mládeže tak i dospělých. Z akcí si největší věhlas vydobyl tradiční červencový turnaj v malé kopané Memoriál Josefa Falty,

pořádaný místním Sbořem dobrovolných hasičů. Dalším aktivním spolkem v obci je Myslivecké sdružení Očelice.

Očelice leží na křižovatce cyklostezek č. 222 a 4167. Jižně od obce roste na podloží křídových opuk lužní dubohabrový les s bohatým bylinným patrem. Žije zde řada hajních druhů ptactva. Les je přírodní rezervací Chropotínský háj.

Zdroj: krasnecsko.cz

NĚKOLIK MÝCH POSTŘEHŮ

Několik slov k navštíveným vesnicím ode mě, jako obvykle. Tak nějak jsem minul to sportoviště - na mapě jsem ho do datečně našel na jižním konci vesnice - tak se místním omlouvám.

Když si pročítáte předchozí povídání o obci Očelice a Městec nad Dědinou, tak je docela překvapivé z dnešního pohledu, že Městec byl zřejmě význačnější z těchto obcí. I ta čtvercová návěs tam je pořád. Jen ty bývalé čtyři hospody si už lze jenom domýšlet, kde tam asi mohly být. Také je překvapivé, že telefon byl v Městci daleko dřív, než v Očelicích. Zaujala mě i skutečnost, že Městec je označen na mapě i cedulemi před obcí jako „Městec“, ale na směrnících u silnice jako „Městec nad Dědinou“.

Most mají v Městci opravdu pěkný, zřejmě ta Dědina dokáže být pěkně nebezpečná, i když při mé návštěvě vypadala docela přívětivě. Je zajímavé sledovat všechny ty souvislosti v krajině - kdo sledujete můj seriál o obcích, když se na to podíváte pozorně, vidíte, jak se po té krajině potulují například ty potoky. Dědina je toho pěkným příkladem. Pramení někde nad Polomem s názvem „Dědina“, nad Sedloňovem pramení „Zlatý potok“. Pod Sedloňovem se spojují a pokračují pod názvem „Dědina (Zlatý potok)“. Proplétá se klikatě podorlickou krajinou a pod Chábory se dělí - vpravo pokračuje „Dědina (Zlatý potok)“ - ten se ubírá k Dobrušce, Pohoří a Českému Meziříčí. Vlevo pod Chábory teče „Zlatý potok“ směrem na Semechnici, Opočno a tam k Českému Meziříčí. Nad Meziříčím se spojují a dál už to je čistokrevná „Dědina“, která pokračuje až do Třebechovic, kde se vlévá do Orlice. No není to fascinující? Co radostí i starostí už tento potok po celé své délce nadělil. A jakým zpestřením jsou ta malebná údolíčka, která po své cestě vytvořil.

Očelice mají své nádražíčko - to se jistě hodí k propojení na obě strany. Přes Očelice vede i, jak jsem zjistil, dost frekventovaná silnice, po které se od nás (z Nového Města) jezdívá přes Třebechovice pod Orebem na Pardubice, ale až bude dálnice do Jaroměře, bude asi lepší cesta od nás do Pardubic po této novince. Dnes ta trasa Jaroměř - Hradec Králové není nijak příjemná ani bezpečná.

V historii Očelic i Městce je zmiňován klášter ve Svatém Poli, který se rozkládal na místech dnešní obce Klášter n. Dědinou.

Ten do svého zničení husity v roce 1420 ovlivňoval zřejmě významně dění ve svém okolí.

Nad obcí Městec je zajímavá dominanta - je to kopec s názvem „Humbule“. Moc pěkný název ale i ten kopec - překvapivě vyčnívá nad krajinu, je z něho pěkný pohled na nedaleký Vysoký Újezd s kostelíčkem, ale i na Městec - viz foto na zadním listu. Na vrcholu kopce mají městečtí vybudováno jakési „obětní místo“ - viz foto s kohoutem na stožáru. Možná také, že odtud startují čarodějnice do krajiny.

Na návsi v Očelicích se nachází kaple sv. Petra a Pavla. Jak jinak, v dokonalém stavu. V zatáčce je budova hospody, alespoň tak vypadá - žádné dominantní označení na ní ale není.

Pěkný je starobylý objekt Obecního úřadu, překvapivé je, že na budově není standardní označení této instituce, ale skromný nápis nad vchodem. Snad je to kvůli nenarušení starobylosti této budovy, která původně byla školou. Když tam nebyla, děti chodily do školy až do Přepych. Zřejmě polní cestou přes pole. V zimě to jistě mohlo být někdy docela dobrodružné.

S Očelicemi je zmiňován Pelesov, tedy dnešní horní konec Očelic směrem na Opočno. Už není znát, že by to byla dřív oddělená obec. Na kopečku za tímto Pelesovem je dnes vodárna, která zřejmě vyřešila zmiňovaný nedostatek vody v této části obce. K očelické železniční zastávce vede polní cesta od Mokrého, takže se dá předpokládat, že občané Mokrého přeci jenom někdy přijíždějí a odjíždějí vlakem, když už jim v jejich obci tu zastávku neudělali, i když trať vede přímo kolem obce.

Vše ostatní na fotografiích.

Jindřich Buchal.

FOTO Z OBCE OČELICE

Příjezd do Očelic od Třebechovic.

Náves v Očelicích - pohled od severu.

Náves v Očelicích - pohled od jihu.

Obecní úřad v Očelicích - bývalá škola.

Tak tahle chalupa už určitě něco pamatuje. Netroufni si odhadnout.

Malinké nádražičko. Ale je důležité, že tu vlaky stávají. Tahle cesta vede k Městci nad Dědinou. Je to kousek.

Na první pohled hospoda. V centru obce. Ale zasloužila by si trochu osvěžení svého vzhledu.

Místní prodejna je pěkná. Snad to není ještě z „Akce Z“? Nevypadá, že jí hrozí zánik.

Pohled na náves v Očelících.

Pohled na Očelice vcelku.

FOTO Z OBCE MĚSTEC NAD DĚDINOU

Toto je pohled s kopce „Humbule“ u Městce nad Dědinou na Vysoký Újezd.

Zajímavá usadlost na výjezdu z Městce nad Dědinou k Vysokému Újezdu.

Vrcholek kopce „Humbule“. Vypadá to skoro jako nějaké obřadní místo. Včetně toho červeného kohouta.

A zde máme pohled do Městce nad Dědinou z toho jejich krásného nového mostu. Jak se vlastně ten Městec jmenuje?

Takhle vypadá říčka Dědina když nezlobí. Ale umí se docela pěkně rozdovádět.

Autobusová zastávka v Městci nad Dědinou umístěná na malebné návsi.

Náznak výstavnosti jednoho z domů na návsi v Městci nad Dědinou.

A toto je ta slavná čtvercová náves, která naznačuje, že Městec mohl být městem.

Pohled z dolního konce návsi v Městci směrem k Vysokému Újezdu. Vpravo za stromem je kopec „Humbule“.

Výjezd z Městce nad Dědinou směrem na Vysoký Újezd. Vlevo kopec „Humbule“, uprostřed romantická usedlost.

Celkový pohled na náves v Městci nad Dědinou. Je tam vše důležité - křížek, zvonička, studna, ozdobné stromy i autobusová zastávka.

*Ke cti a slávě
Boží postaven ná =
kladem katolíků
Městských
L. P. 1877.*

POHLEDY Z MĚSTA

Výjezd z Vrchovin k Novému Městu. Prostor vpravo už je skoro zaplněn novou výstavbou.

Jak je vidět, ve Vrchovinách to mají stavebníci v oblíbě..

Tento atraktivní objekt je umístěn vlevo nad silnicí.

Tyto objekty se objevily v této lokalitě jako první. Atraktivní místo s atraktivním výhledem. Co myslíte, byl by zájem o výstavbu směrem k Novému Městu? Prostor pro výstavbu by tam byl. Jenže městu se zalíbilo tam umístit tranzitní silnici.

Tak se podívejte, v jak krásném kraji žijeme. A ještě k tomu opět začíná jaro. Foto: J.B.

OD KLADSKÉHO POMEZÍ

Články z doby mezi válkami.

Pokračování z minulého čísla.

Na českokladských hranicích.

Josef II. nemohl dlouho zapomenouti ztráty bohatého Slezska, a znám jest jeho výrok, když se díval s našich pohraničních hor do rovin slezských: »Zahradu nám vzali, jen plot nám zůstal!« S pruským králem sešel se teprv 5 let po sedmileté válce na své cestě Evropou ve Francii (25. srpna 1768) a opět po roce ve slezské — tehdy již pruské — pevnosti Nise, kdež vyjednával od 22. do 25. srpna 1769 s Fridrichem II. Císař doprovázelo mnoho důstojníků a mezi nimi i starý Fridrichův — stejně známý jako obávaný soupeř — generál Laudon. Když společnost zasedala k hostině a Laudon chystal se zaujmouti místo proti pruskému králi, tu si Fridrich — nabízející mu křeslo vedle sebe — zavtipkoval: »Prosím, generále, sem! Mám vás vždy řaději vedle — než proti!«.

Z Nisy císař jel přes Kladsko, Dušník, Levín do Náchoda, kde přenocoval. A toho srpnového podvečera, když přijížděl k našemu pomezí, zahlédl za Slaným pruský »Zollamt«. Svítil novosti, neb Prusaři postavili jej krátce předtím (1765). Naši se stavbou celnice ještě nespěchali.

Až do roku 1776 byly kladské obce Slaný a Březová přifařeny k Náchodu, kamž od nepaměti patřily desátkem i pohřby, a jen výjimečně, když za velké vody nemohly přes Slánský most, křtily a pochovávaly v Levíně. Tam byly na žádost pruskou ode dne 9. ledna 1776 přiděleny, což bylo oznámeno téhož dne hradeckou konsistoří náchodskému děkanovi. Tehdy výměnou k Náchodu připadly Malá Čermá a Žďárky.

Když roku 1782 zakázána byla všechna procesí do ciziny, přešly i náchodské pouti do Vambeřic, k nimž se sousedé slibem zavázali na památku ohně roku 1663, kdy město i kostel sv. Vavřince tolik utrpěly. Bývaly slavné! S muzikou, korouhvemi, bubny a pány sousedy »v pláštích«! (Bez pláště na procesí a kázání choditi bylo r. 1728 zakázáno pod pokutou kopy grošův!)

Obecný člověk a mládež kráčeli pěšky, ale páni na koních, aneb ve vozech pagázních, jež vozívali koně obecní i selské, rovněž i ze dvorů plhovského a slánského, ve Slaném ve dvoře bývala pro pánstvo svačina a tu za prostřenými stoly sedávalo s velebnými pány, J. M. rychtářem a primátorem vedle sousedův i mnoho zámeckých důstojníků (úředníků) s paními a slečnami. A zajížděli i do Varty!

Po roce 1782 zbyly pobožným sousedům jen Svatoňovičky, kdež k slávě mariánské svatyně mnoho přispívala i přízeň Oktaviana

II, i knížete Piccolominiho, jenž sem — jsa císařským plukovníkem — r. 1751 odeslal z Hradce nemocné vojáky, aby se pozdravili.

Jaké bývaly ty »poutní« svačiny, můžeme souditi z toho, že dne 24. ledna 1743 svačina »obyčejná« při obecním účtování ve dvoře slánském stála 60 zl.! A pánům jistě chutnalo, ježto spotřebovali: 35 liber masa hovézího, 20 liber vepřového po 6 kr; telecího 21 libru po 4 kr.; 4 husy, 25 slepic, 20 liber másla; 170 žejdlíků vína, sud piva, srnce a tři páry — pikových karet!

Prusko, jež po r. 1763 z hrabství kladského utvořilo pouhou provincií, úplně odstranivši úřad zemského hejtmana a všechny privilegie stavovské i berní, nikterak neutiskovalo katolíků, ale také dalo plnou svobodu evangelíkům. Ještě r. 1733 v dubnu jesuita Matejovickij žádá náchodský úřad o vojenskou asistenci při hledání knih u J. Víta v Malé Čermé — a za několik let potom vyšetřuje královský pruský komisař v Čermé, proč tamní katolíci brání přijímati evangelické mrtvé na svůj katolický hřbitov? Spor urovnal šalomounsky! Svolač čermenské sousedy na krchov a tázal se, zda mezi těmi umrlými, na hřbitově pochovanými, nočního času nějaké sváry slyšávají? A když ujišťovali, že nic takového neslyšeli, rozsoudil, aby evangelickým pohřbům napříště — nebránili!

V Prusku již tehdy svítá, ale u nás plouží se ještě protireformační stíny. Ještě roku 1761 a 1762 misionarius apostolicus P. Pačesný na náchodském panství hledá kacířské knihy, až do roku 1782 ve všech podhorských kostelích, když od západu, kde má čert svůj kout — valila se bouře, zvonili na mraky, a jen 15 let před vydáním tolerančního patentu ve Svatoňovicích, Trutnově, Stárkově, u dobenínského kostelíka a v černých lesích za Policí jsou poustevny.

Ale husitská jiskra v našem podhoří nevychladla, a po vydání tolerančního patentu r. 1781 přihlásilo se do nově založeného reformovaného sboru v Klášteře na Opočensku 319 rodin s 1148 osobami. Na Broumovsku pro evangelickou víru prohlásilo se větší množství jediné v Machově (40 osob), a odtud teprv později rozšířilo se reformované vyznání do Hronova a okolí.

V českých kladských školách vymírá náš jazyk s posledními českými učiteli, kteří pod pruskou orlicí zůstali. Učili — jak uměli — česky, vždyť čermenský kantor Jan Šmída, jenž se dostal sem r. 1746 někde z Opočenska a působí zde až do roku 1785, vede svou kroniku výhradně — česky.

Dnes kladské dítě ve škole českého slovíčka neuslyší a rovněž i v kostelích. Jsou v Českém koutku kladském čtyři: v Březové, Německé Čermé a v Žakši (filiálka levínská, zal. r. 1717 a evangelický kostel ve Stroužném. Ale ve všech se česky — domodlili! Jen

šepem plyne třesoucí se »otčenášek« se svadlých rtů, jež zapoměly umřít — a za srdce dávno, dávno umrlá.

Za 11. let po Prúších vystavěli celnici naši (1776) před samým městem, kousek za Horskou branou. K samým hranicím přeložili ji teprv r. 1831, kdy vystavěli dnešní zděnou budovu. Tenkrát (1776) položili do pohraničních obcí kordonové myslivce. Pašeráci měli po žních a k »sousedovi« na prástvu neb »dousi« bez hlášení vojáci nepouštěli.

Tři sedmiček se lidé báli, ale vojnu přinesl teprve rok příští, kdy za »bramborové« války r. 1778 náhle a bez hlášení vpadl do země pruský král. Ještě 4. července tábořil s vojskem na Račově, táhlém, holém, 705 m vysokém kopci stranou zřícenin hradu Homole u Dušníka, a hned druhého dne 5. července při samém začátku hrubých služeb božích zaječely u Slánského mostu polnice pruské jízdy, a za chvíli již za pronikavé hudby píšťal, víření bubínků, rachotu kotlů i temných hlasů plechů v čele pluku von Rosenbusch vjížděl na pohraniční most sám král, starý Fric. Táhl mu sedmdesátka, ale oči mu svítily stále stejně a vydržel ještě 10 hodin v sedle.

Vyznal se všady bez mapy, a přejev liduprázdné náchodské náměstí, stočil koně vzhůru ke Kramolně, kde se ubytoval v chalupě č. 39, tehdy Sýkorově. Za ním od 5. do 11. srpna valily se nové a nové pruské sbory.

Vpád 80.000 Prusů přes Slánský most do Čech překvapil nejen Vídeň, ale i zdejší lid. »Burkuš! Burkuš!« neslo se děsivě žhavým vzduchem srpnovým! Tu neděli byla na Bohušíně pout a samý konec slavnostní figurálky, když ještě kantor Falta seděl za varhanami a slavnostně na zakončenou vyhrával, když kluci altisti partesy skládali a pulty rovnali, stal se na krchově hřmot, a již děvčata z okolí i slatinské »milovnice« zděšeně křičely: »Spaste duši, Prajzi jdou!« Bylo po pouti! Místo tance — byly rance a utíkání. A zatím co farář Jan Nep. Nywelt, syn nebožtíka zámeckého purkrabího Davida Nywelta, skládal matriky a sbíral kostelní stříbro, vyváděli z chudé dřevěné fary krávy. Do lesů! Zase oživly černé lesy na Krákorce i na horách Jestřebích, dobytek bucl letní noci na lesních paloucích v Dubsku za Českou Čermou i v zapadlých roklích při Metuji a Olešence. »Což v létě«, vzpomínali staří, »na zelené peřině se vyspává, a noc se překulí, ale za slezských válek a sedmileté, když uhodily ukrutné zimy, když pálił mráz a slovo v hubě tuhlo, ledy praskaly, když po horách vánice bouřila a Rybcól hnal se přes hory a lesy ke Kačence — to byly noci, to bylo utíkání!«

Z panských dvorů prchali také, a nejdál, když zimu před tím válku ohlásila kometa. Od prosince 1743 do 24. února 1744 strašila na nebi. K ránu stála nad kladskými hřbety a s večerem, když dobytek spravovali, hrozilo její rozžhavené devítisáhové koště od

Úpy a bohušínských lesů. Lhotecký šafář nerad se v tu stranu otočil; soudil, že nic dobrého z toho nevykvetě. Panský šafář bál se války a hladu! A skutečně: ještě u dvora nedovázali posledního snopu, už měli Šverina za zády, a Prusů na krku jako much! Naši tenkrát nejen seli, ale i sklídili — na špičák však sypal a mouku odebíral nepřítel. Všechno mu nechali chránice jen dobyteček. Na 70 koních odjeli dvorští pacholíci do Žďáru, na samé pomezí moravské, a dál do Písku a Krumlova. Na 300 krav odvedli k Průhonicům a Táboru, kamž panští ovčáci s čeledíny, mejstříky i jehněnkami zahnali i 2000 kusů panských ovcí. Jako zázrakem zachoval pánům deset hříbat lipský rychtář, jenž je svedl dolů k Metuji do Pekla.

Bohušínský velebníček věděl, proč utíká. Horské fary znaly pruskou lásku! Tak za slezských válek pošavlovali Prušáci kosteleckého faráře Jiřího Staňka dvakrát a nepěkně na krku, i kulku poslali za ním, když utíkaje práskl dveřmi. Dřevo sice srazilo poněkud ránu, ale zelený husar mířil dobře! Farář jen jen, že se vykřísal. Ale neměl věku: pruské olovo nosil v životě do smrti a 14. srpna 1752 jej s ním i ochovali. Tenkrát ještě do kostela a pod dlažbu.

Toho srpna bohušínskou faru dočista vydrancovali!

V Náchodě na faře také věděli kam utéci — ale nebylo už pokdy! Za slezských válek osmkrát Prušáci převrátili náchodským stateček vzhůru nohama, za sedmileté vojny dveře za nimi ani nedopadaly, ale tenkrát vymetali jen »po place«: v srpnu 1778 smežčili i kouty! A ještě pravidelné vojsko pruské bylo svaté proti tomu, co vyváděly prajské koněberky, vojenská sběr táhnoucí za armádou, před nimiž i hřebík ve stěně se třásl. Již 13. srpna uložili Prusové městu a panství 24.000 říšských tolarů výpalného, a když tolik peněz nedali do kupy, chňapli zámeckého správce Josefa Fritze, přivedli i purkmistra Jiřího Khola na děkanství, žádající na děkanu P. Václavu Kadanském, aby jako duchovní pastýř oběma domluvil, aby zaplatili. A když deputace u samého krále ve Vlčkovických vyprosila si poshovění a odklad, vysázeli náchodští na dřevo jen 2000 tolarů, ale děkan, správce i měšťanosta museli do Kladska jako rukojmí, dokud by nedoplatili a do grešle.

Panu děkanovi však kladské zdi nesvědčily. Marně město 4. září žádalo za propuštění u samého krále. »Až prý císař propustí zajaté mittelwaldské!« odpověděl suše. Císař však na prosbu náchodských v Jičíně 30. září pokrčil rameny řka: »Prusové první jímali, ať začnou též první propouštět!« Ale zubatá nečekala, až se potentáti dohodnou, a děkana z pruského zajetí vysvobodila sama! Churavý děkan dotrpěl 14. října t. r. a pochovali jej pod dlažbu farního chrámu kladského, kde spí i první náš arcibiskup Arnošt z Pardubic a synové husitského krále Jiřího z Poděbrad.

»Na Brance« — dávné bráně zemské, kde cesta za staroměstským kostelíčkem bývala nejužší a kde se vinula Kladskopolská stezka hlubokým úvozem mezi vrchy Brankou a Homolkou, vyhazovali Prušáci šance opevňující průsmyk proti české straně zásekami, aby si pro všechno zajistili ústup.

A v tom »rumlu« pokáceli staroměstskému Jiřímu Hejzlarovi (č. 4.) 2000 kmenů, Jakubu Samkovi (č. 10.) na 3000 kmenů nepočítaje sáhového. Dříví ovšem bylo tehdy laciné. Roku 1765 bylo v Náchodě 15 silných trámů a 5 buků za 35 zlatek a r. 1756 za 80 zl. prodali v Montaci 300 sáhů tělného!

Po válce, již říkají u nás »bramborová« a v Prusku »třešňová«, zavítal do Čech opětně Josef II., aby na vlastní oči viděl spousty, jež nadělala válka. Přijel 8. září 1779 od Úpice, přes Hoříčky a Skalici do Náchoda, kdež na děkanství nocoval uděliv chudým 25 dukátů.

Lidu vedlo se zle. Olešnická obecní kronika (Beranova) vypravuje, že v těch letech nejen chalupníci, ale i sedláci chodili jen v režných plantách, opásání povříslm, bosí v létě, a v zimě v dřevácích. Soukennou kamizolu znali při horách jen z písničky, a o kabátech nebylo slechu. Šedivý plášť, jež si pořídila některá bohatší nevěsta k oddávkám, vypůjčovaly si chudé nevěsty z dalekého okolí a posloužil i při úvodech. V Dobrém půjčovali ženichům obecní kabát. Staří vojáci zvykli kořalce, a pálenky vyrůstaly jako houby po dešti.

(V Náchodě a ve Skalici vyráběli »pálené« již za prvních Piccolominů; r. 1724 otevřeli pálenku v Úpici, 1766 ve Slaném a v těch letech začali páliť i skalečtí Mladotové.)

I kuřba a šňupání se válkami rozmohly. Ještě r. 1739 bylo ve 4 šosovních obcích náchodských 41 kuřáků, a 8 šňupáků. Na 3 kuřáky měsíčně počítali jednu rullu a na jednoho šňupáka 6 lotů. O jeteli mluví se v zámeckých účtech náchodských po prvé r. 1753 a prvé brambory zazelenaly se v našem kraji ve Slaném, kdež r. 1765 zasázeli čtvrtně na rozkaz z Kladska. Na Královédvorskou zaváděl je mnohem dříve hr. Špork; rázem a obecně ujaly se v hladových letech po r. 1772. Kávy selská kuchyně ještě neznala a panímáma ve »valovském« statku ve Svatoňovicích nevěděla si s dvěma věrteli kávy, kterou Prusové ve statku zapomněli, živě rady: vařila, vařila, a když se toho podivného hrachu nemohla dovařit, vyhodila prasatům. Ale ani čuníkům se do té prajské stravy nechtělo!

Aby pak napříště nenapadlo Prusům chodit do Čech — na třešinky — uskutečnil císař svůj dávný plán a pustil se do stavby pevnosti Plesu, přezvané teprv po smrti císařově Josefem (r. 1793). Vypravují, že stavba pevnosti byla vlastně myšlenkou Fridrichovou, a maně mu z úst uklouzla, když r. 1763 sjednávali Hubertsburský mír. Prstem prý ukázal svému ministrovi

hr. z Hertzberku na mapě Jaroměř pravě: »Chce-li Rakousko míti Čechy zabezpečeny, zde musí vystavěti silnou pevnost! Pevnosti slezské nejsou už nijakou ochranou!«

Mnoho dubových kmenů stěhovalo se na stavbu s našich hor od České Čermě z lesa Dubská, Se stavby pevnůstek u Skalice a u Trutnova sešlo, ale dobře opevnili Hradec.

Prusové odtáhli, ale prajské šance na Brance vytrápovaly okolní robotníky ještě několik let po vojně! Roku 1781 stěžují si běloveci a staroměstští, že nejen robotu polní musí řádně vybývat, cesty spravovat, ale z roboty rozhazují i šance po Prúších i našich. A k tomu, když z Plesu (Josefova) výstřelem dají znamení, že některý voják »desentýroval«, aby hlídali po celý den i v noci hranice, zatím co kordonisté po chalupách se provalují. A jak by se na »Mařenkáře« — tak přezdívali kordonistům — nedohřáli, když

Generál Laudon (1716-1790).

toho roku v měsíci březnu na každého obyvatele v Starém Městě i Bělovci přišlo hlídání až třikrát!

Nedivme se tehdejšímu vojákům! Bílý kabát slušel, šavle řinčela, ostruhy cvakaly, koník — jedna radost, ale pouta, lískovky, lavice, ulice — ty vystrašovaly! A voják nesloužil jen 2 roky, ale doživotně, do roztrhání! Když roku 1811 zavedli 14 letou službu, mluvili o úlevě, a když r. 1845 osmiletou, to si v kasárnách výskli! Na vojnu se nechťelo nikomu, a proto páni chytali. U nás i v Prusku! Utíkal pak kde kdo. Někdejší ratibořický šafář Martin ušel za francouzských válek r. 806 z Pruska a slatinský Prymeš uprchnuv z Polska objevil se jednoho krásného jitra ve Slatině. »Ponížení« prošli, zdraví dobrovolně se mrzачili, ukazováček si uřáli, vylámali si řezáky a uměle vyvolali si »nehoj«, který často nezahojili ani do smrti. Unikl málokdo! Verbíři brousili krajem, o muzikách napájeli mládež, přemlouvali, cinkali dvacetníky i vy-metalí »herberky«, kde nocovali vandrovní, jen aby někoho čapli. Po dobrém i mocí! Před rokem 1771 nebylo pravidelných odvodů a na vojnu »brali«. A koho tenkrát chtěli odvést za regrutu, museli jej dříve chytit — obyčejně v noci — potom hlídat, živit a ošatit, až jej přivedli pod míru, anebo zakupovali domácího neb cizince. Patent krajského hejtmána hradeckého Václava Ferdinanda Vanžury, svob. pána z Řehnice, důvěrně úřadům sděluje, že:

»Její císařským a královským Majestátem bylo by nejlídněji na vědomí bráno, kdyby za bonifikaci (náhradu) dvou dukátů byli vagabundi za rekruty stavěni!«

Dáno v Hradci Král., 29. Now. 1763.

Zámožným bylo tedy hej, a vždy se našel někdo, kdo v opilství prodal hnáty.

Tak skaličtí zakoupili roku 1759 Jandu Müllera, Augsburáka, a dali mu do ruky 62 zl; tomu, co jim ho z Teplíc zjednal, vysázeli 8 zlatníků a co jim jej přivedl 3% zl., jemu za 4 dni na stravu zl.; jednomu při něm hlídači 1 zl.; při odvádění pak v Náchodě 5 zl., takže než milého »Augsburáka« dostali pod míru a do bílého kabátu, vystěhovalo se opatrným skalickým konšelům ze sáčku jedna a osmdesát jednušek!

Ve statku u Bošů ve Sněžném mívali před lety kyrysnický paláš. Sedlák přivezl si jej památkou z vojny, od Lipska. A na vojnu šel dobrovolně — vydávaje se za staršího bratra, jenž mu z vděčnosti postoupil živnost.

I »babiččina« Jiřího — jak vypravuje Němcová — v Kladsku obloudili verbíři, a Čech Jiří Novotný z Dobrušky, stal se pruským mušketyrem v pluku podmárálka Fridricha Viléma hr. von Goetzen, kladského pevnostního velitele a guvernéra provincie kladské. Když Jiřímu někde v Polsku nohu ustřelili a zemřel, po

20. máji 1805 babička stěhuje se s třemi dětmi do Čech, do hor, domů.

To bylo za napoleonských válek, V horách nebylo líp! Žně r. 1805 byly smutné a bída honila nouzi. Nebylo obilí, a nejen na ledajakém žabáčku, ale i na Úpě — v Šafránkově tehdy mlýně pod Slatinou — mleli slavně kůru, pilinami bílili a »mouku« mastili otrubami. Zdálo se, že se vrátily smutné časy, kdy za »dvanáctizlatové drahoty« v letech 1771, 72 a 73 vymřelo ve Slatině nad Úpou v číslech 5, 6, 12, 24, 33, 44, 47, 64, po čtyřech osobách, a v číslech 2, 77, a 95 po pěti! Z hladu r. 1806 vypukla »horká«, a zatím, co na farách po příkladu hraběte Dejma, pána na Hostiném, ze všelijakého divného masa, zeleniny, kostí a rýže vařili »rumfordské polévky«, u nás při hranicích krutě panovala smrt.

A toho smutného jara, kdy na vyprahlých polích »hořelo« s bídou naseté obilíčko, 9. máje 1806 lehla popelem celá Dobruška: radnice se štíhlo věží, kostel, děkanství, synagoga, 269 domů, 69 stodol a uhořelo 19 lidí. 1800 bylo jich nejen bez chleba, ale i bez přístřeší! Nezachránili nic. Nebylo možno! Učitel a regenschori J. Müller chtěl zachránit alespoň partesy — zamilovanou mšičku, — ale divoká vichřice vytrhla mu lejstra z rukou a zanesla až na Branku.

Na Prajsku zuřila vojna. Napoleon opanoval Berlín, v lednu 1807 padla Vratislav a těžká střelba francouzská a jihoněmeckých Napoleonových spojenců valila se k Svidnici, Kozlu, Nise, a na Kladsko. Josefov a Hradec kvapně doplňovaly zásoby a česko-kladské hranice oživily vojenským kordonem, jenž na návrších zřizoval výstražné sloupy, opatřené smolnými věnci, aby mohla býti závčas dána nově vystavené pevnosti Josefovské výstraha. Na černé dobrošovské skále trčel první sloup a díval se do kraje k Jesenicí a Jásené, kde na Balcarově kopci — tehdy zvaném Rož — bělal se jiný, jenž by dal znamení josefovské redutě č. 13. (v předhradí novoměstském), kteráž měla vyburcovati Hradec. Tyto signální sloupy stály až do r. 1826.

Prusům se nevedlo, a poražená vojska prchala přes hranice. V únoru 1807 přeběhlo přes Slánský most 800 mužů a v březnu 1500 dobrovolníků pleského pluku pustilo se na Broumovsko, kde byli odzbrojeni. Koncem máje vzdala se Nisa. Už od jara hučela před Kladskem francouzská děla; dunění jejich znělo temně pohraničními lesy po celý máj a dnem i nocí poslední dni červnové, kdy (25. VI. 1807) na kladské hlásce »Donjonu« zatřepetal se bílý prapor.

A po té vojně — v létě 1807 — stěhuje se z Nisy od Levína k Náchodu sládek Frant. Smetana, otec slavného skladatele Bedřicha. Jedou ke Skalici. Churavá paní touží, aby uviděla domov.

Francouzskými válkami byly pokladnice státní vyčerpány, daně nestačovaly a vláda vypomáhala si tiskem pověstných »bankocetlí«. Peněz bylo hojně, ale také všechno drahé. Štůčka příze platila 8—12 zl. bkc, česká rezná kopa plátna až 200 zl., bílá véba až 700 zl. v bankocetlích. Světáci bohatli. Vypravují o »domském« Vlčkově, rychtáři v Olešnici, jenž zajížděl s plátny dolů do Uher, mezi Kroboty, ba i do Itálie — tehdy rakouské — že přivezl za »kistu« pláten — bednu bankocetlí! Ale finančním patentem dne 15. dubna 1811 přes noc bylo po bohatství. Peníze rázem klesly o pětinu ceny, takže za 100 zlatovou bankocetli dostali výměnou 20 zl., za zlatku 4 groše, za »kuprový« půlzlatník 2 krejcarey. Když prasklo tele, ať praskne kráva(!) — myslili si furiantští sedláci i světáci, a téměř bezcennými bankocetlemi zapalovali si dýmky. Šťasten, přešťasten, kdo měl »grunt« a majetek ve zboží, polnostech a ve zdech. Strádalové a sirotčí kasy zplakali! Tenkrát přišla v nic plátenická rodina Machova v Kostelci, o níž si vypravovali, že vážně pomýšlela na koupi starkovského panství, a byli zle bití pláteníci Kozák a Týnové v Náchodě.

Od bankrotu do r. 1848 panovaly šajny stále připomínající nešťastný a proklínaný »Finanzpatent«. Když roku 1848 na všech stranách hrozila bouře, když Rakousko se kymácelo a dluhy rostly, nejen stříbrné peníze, ale i drobné mince stěhovaly se do punčoch, za hambalky a pod hlavu — do postelí. Banknotům nikdo nevěřil, ježto bylo obecné přesvědčení, že pozbudou ceny. Každý se z nich vydával, o drobné však byla nouze. Nepomohlo, že vláda povolila papírové dvojky a zlatky stříhat, půlit a čtvrtit. Nouze o drobné nepolevovala. Nebylo čím dodat. Jako po světové válce v Němcích, tak tehdy i u nás obíhaly peníze nouzové divného tisku i barev, jež vydávali fabrikanti Schroll v Broumově, náhodský Pick, kupec Tichý, kostelecký Ábeles a Aron, skalický »držitel mašiny na bavlnu« Lindheim; své peníze měla i Dobruška, Nové Město, Vrchlábí, Jaroměř, Dvůr Králové i jiná města v okolí. Tolik bylo všelijakých pomalovaných papírků, že se v nich nikdo nevyznal a šibalové za odlepenou nápisku s rosolky u vesnických sprostáčků lacino »nakupovali«.

Roku 1848 bankrot nepřišel, ba monarchie rakouská už se ho nedočkala, ale po světové válce zbankrotila měna německá. Vlepili jsme zde na památku německou „miliardu marek“, historický doklad, kam Německo zavedla politika Hohenzollerů, velikášství a ztracená důvěra v čestné plnění mírových závazků!

Před válkou a ve válce by za těch 1000 milionů skoupil panství v několika zemích - (francouzská válečná náhrada v roce 1871 činila 5000 milionů — pět miliard!) — dnes by v Němcích nedostal za tuto bankovku ani vajíčka, ani housky.

Pokračování příště.

INSPIROMAT

I. Mladý gentleman, který se hodlá oženit, by se rád seznámil - pokračování.

Ostatně je nesnadné některým manželům být věrný.

MOLIÉRE

Čím lepší dělník, tím horší manžel.

FRANCOUZSKÉ PŘÍSLOVÍ

Manžel je to, co zbude z milence, když je z něj vytažen nerv

ROWLANDOVÁ

Za dotěru se vdej a dá ti už svatý pokoj.

ITALSKÉ PŘÍSLOVÍ

Jsou muži, jejichž žena vsutku neví, co chtějí. Ženy ostatních mužů to však vědí.

FAURE

Jedině to, že jsou jim věrné, spojuje ještě některé ženy s jejich manžely.

SACHA GUITRY

Když vidíš nějakou sukni, zapomeneš, že jsi ženatý.

MANŽELKA MARKA TWAINA

Naopak! To si na to vždycky vzpomenu.

MARK TWAIN

Manželství je vyzvání přírody na souboj.

ROLLAND

Cizí žena se zdá hezčí.

ITALSKÉ PŘÍSLOVÍ

Násilí, které si činíme, abychom zůstali věrni milovanému, nemá větší cenu než nevěra.

ROCHEFOUCAULD

Proč by ses kochal, synu můj, v cizí, a objímal život ženy postranní.

Nebo nevěstka jest jako jáma hluboká a jako studnice těsná žena cizí.

ŠALOMOUN

Budiž požehnaný pramen tvůj a vesel se z manželky mladosti své.

Laně milostné a srny utěšené; prsy její ať tě opojují všelikého času, v milování jejím kochej se ustavičně

ŠALOMOUN

Uvažuji o pátém sňatku. Proč ne? Šalomoun měl tisíc žen a jeho jméno zůstalo synonymem moudrosti.

BARRYMORE

Nejkrutější pomsta je — zůstat svému muži věrná.

BOSSUET

Žena krásná a věrná je tak ojedinělá jako dokonalý překlad poezie. Překlad obyčejně není hezký, když je věrný, a není věrný, když je hezký.

MAUGHAM

Je-li některá žena věrna svému muži, je to ze zlomyslnosti k tomu třetímu.

WILDE

Až potkáš věrného muže, požádej ho o autogram.

ROWLANDOVÁ

Jsou muži, jimž je možno nasadit parohy s každou ženou.

KRAUS

Není počestných žen, které by tím nebyly už dlouho znuděny.

ROCHEFOUCAULD

Je to často jen otázka nábytku. Pro ženu je těžší zůstat věrnou v pokoji s gaučem, než v místnosti, kde jsou jen křesla.

REY

Žena, která chce odmítnout, řekne jenom ne. Žena, která vysvětluje, chce být přesvědčena.

MUSSET

Žena, která vyslyšela jednu, vyslechne i podruhé. A při odmítnutí se můžete vždycky odvolat.

BYRON

Jednou je nikdy, ale dvakrát je zvyk.

DÁNSKÉ PŘÍSLOVÍ

Není nebezpečných žen, jsou jen slabí muži

MAUROIS

Nic není na světě slabšího než muž.

HOMÉR

Často by se muž spokojil s drobnými projevy přízně od ženy, jíž se dvoří, ale neodvažuje se být nezdvořilý, stane se jejím milencem

REY

Vlastnost, která se líbí u ctitele, bývá odmítána u manžela.

MOLIÉRE

Nejnebezpečnějšími soky jsou právě nejodlišnější mužové.

STENDHAL

Mín hřeší ta, jež hřešit smí.

OVIDIUS

Ženy mají rády výčitky svědomí.

N. N.

Jenom žena ví, čeho je žena schopna.

MAUGHAM

ŽERTOVNÉ OBRÁZKY

Happy blahopřání

Zdravím všechny,
co mi lhali,
co mě neustále
pomlouvali...

A okrádali mě
o můj čas !!!

Mami, co dělal čáp potom co mne přinesl?

Tři dny chlastal s kamarádama
a potom dva dny chrápal.

Zpracoval: ing. Jindřich Buchal, ČSA 821, Nové Město nad Metují, 54901.
www.novomestskykuryr.info.

Zveřejněno v „Novoměstském kurýru“ vždy poslední den v příslušném měsíci.
Není určeno pro tisk. © Jindřich Buchal.

Pohled na Městec nad Dědinou ze zajímavého návrší na západě této malé obce. V pozadí Očelice. Ten kopec se jmenuje „Humbule“. Foto J.B.

Pohled na zajímavé objekty v centru obce Očelice.. Foto J.B.